

Zámecké listy

DUBEN 2009

6. ročník, č. 4

pro potřeby klientů Domova pro seniory Pyšely, Náměstí 1, 251 67 Pyšely

Vzpomínka paní Ransdorfové..

Narodila jsem se a celý život žila v Zaječicích, vesničce vzdálené necelé 3 km od Pyšel.

Do školy jsem začala chodit ve svých 6ti letech, v r. 1929. Tehdy ještě nestála nová škola, ta, do které chodí pyšelské děti dnes. Vyučování 1. třídy bylo v malém, podlouhlém domku v Lipové ulici. Nyní je přestavěn na rodinný domek. Paní učitelka Jeřábková byla moc hodná. Chodili se mnou samí kluci, vybavuji si i jejich jména: Slavík, Hruška.

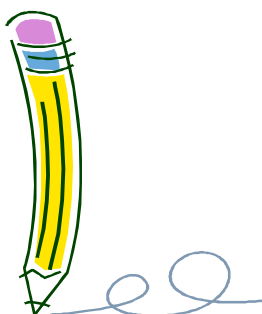
V zimě toho roku nastaly veliké mrazy, teploměr ukazoval – 30°C, někdy skoro – 40°C. Autobus tehdy nejezdil, všichni jsme museli chodit pěšky. V Zaječicích měl tenkrát propachtovaný statek pan Medřický, moc hodný člověk. V mrazivém počasí požádal svého kočího pana Moudrého, aby nás děti odvezl do školy na saních, tažených koňmi. To byla krása!

Vyučování 2. třídy probíhalo u domku naproti obchodu p. Pařízka a naše paní učitelka se jmenovala Babická.

V budově naproti faře, dnes zvané „stará škola“, jsem se učila ve 3. - 5. třídě. Pan učitel Kárník byl velmi přísný. Ještě dnes slyším jeho „sednout a ruce za záda“ nebo „sednout a psát“. Ve třídě stála velká kamna, ve kterých topila školnice, paní Pášová a ta spolu se svojí dcerou pro nás, přespolní děti vařila ne příliš chutnou polévku. Škola končila pozdě odpoledne a tak nám i ta „šlichta“ přišla vhod. Suroviny na ní jsme my děti nosily z domova – brambory, sůl, vejce, někdy kousek másla nebo sádla, zeleninu. Ruční práce nás učila paní učitelka Černá.

Pan řídící učitel Brůna ve škole zavedl nepovinné vyučování němčiny. Můj moudrý tatínek mě nabádal k učení, mě ale právě němčina nebavila, tak jsem na ní nechodila. Později na vysvědčení tatínek hledal známku z němčiny, ta ovšem chyběla. Řekla jsem, že pan řídící ji asi zapomněl napsat, ale tatínek se šel přesvědčit do školy sám. Jak to dopadlo, si lehce domyslíte sami. Od té doby jsem už raději nikdy nelhala.

Vzpomínka je stará 80 let, ale známá místa a postavy se mi vybavují, jako by to bylo včera.

KULTURNÍ PROGRAM

na měsíc DUBEN

7.4. (úterý) od 13.00 hodin se bude konat vystoupení žáků z odborného učiliště v Kunicích

9.4. (čtvrtek) od 13.00 hodin se bude konat „Kavárna – párty nejen pro všechny oslavence“ na II. Patře

14.4. (úterý) se uskuteční vystoupení dětí z Dětského domova, od 14.30 hod

17.4. (pátek) od 10.00 hodin se bude konat „Jarní výstavka ručních prací“ - od 10.00 hodin na II. Patře

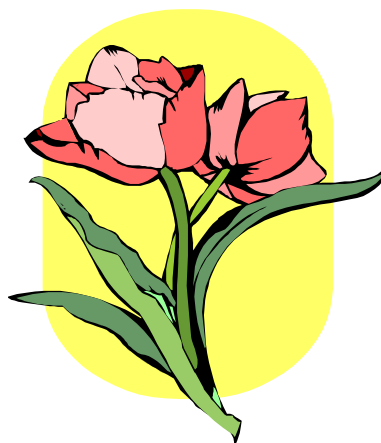
23.4. (čtvrtek) se uskuteční „Velikonoční zábava“ od 14.00 hodin v Jídelně

30.4. (čtvrtek) od 13.00 hodin se bude konat „Tematické setkání“ tentokrát na téma: „ Velikonoce“.

*Milí přátelé,
jsem přesvědčena, že bychom nenašli nikoho, kdo se na jaro netěší. Letos na sebe dává dlouho čekat, přesto, že 1. jarní den je dávno za námi. A tak na zamračenou oblohu hubujeme a vzpomínáme na uplynulá slunečná jara. Říkáme: „Tak studené jaro nepamatujeme.“ Ale přísloví “Březen – za kamna vlezem, duben – ještě tam budeme” nám potvrzujeme skutečnosti, že ani dříve nebyvalo jaro vždycky přívětivé. Nu, my s tím nic neuděláme, ale v dubnu se určitě trochu sluníčkem ohřejeme. Příroda je nachystaná, první květinky nám to už zvěstují. Sněženky, bledule, krokusy, petrklíče, lístky tulipánů, narcisek a fialek. Svátky jara – Velikonoce jsou za dveřmi, hospodyňky uklízejí, smýčí, drhnou, aby sluníčko neodhalilo nějaký ten nepořádek. Zdobíme svoje domovy – i ten náš – symboly jara. Stará pověra říká, že o Velikonocích máme mít na sobě něco nového, aby nás beránek nepokakal. Navíc si uděláme pořádek i v sobě – zahodím nevrlost, bručounství a zlobu a přivítáme jaro s úsměvem. Usmívejme se na sebe navzájem, úsměv nás nic nestrojí, toho druhého potěší. Je zvláštní, že potěší i nás samotné a dodá vám lepší náladu. Hodně zdraví a milých tváří kolem sebe vám přeje*

Dáša

GRATULUJEME

k narozeninám v měsíci DUBNU

Zdeňka Smrčková
PhDr. Helena Tatrová
Ján Vincúr
Marta Jedličková
Marie Aubrechtová
Jiřina Vejdová

k svátku v měsíci DUBNU

15.4. ANASTÁZIE

Anastázie Sládková

24.4. JIŘÍ

Jiří Zikmund

27.4. JAROSLAV

Jaroslav Rubáš

HISTORIE ZVYKU PÁLENÍ ČARODĚJNIC

Upalování či pálení čarodějnic patřilo a do dnešní doby patří k velmi živým zvykům. Magická filipojakubská noc z 30.dubna na 1.května bývala jednou z nocí, kdy prý zlé síly vládly větší mocí než kdy jindy. O půlnoci před sv. Filipem a Jakubem, kdy měly nečisté a zlé síly moc škodit lidem, se daly nalézt zakopané a ukryté poklady. Aby se hledač pokladu dokázal před silami úspěšně bránit, musel mít při sobě květ z kapradí, svěcenou křidu a další předměty. Lidé věřili, že v povětří poletuje spousta čarodějnic, které se slétají na sabat. Proto se této noci říká "noc čarodějnic".

Čarodějnice se před sabatem natíraly kouzelnými mastmi, s jejichž pomocí pak mohly na košťatech létat. Taková košťata prý bývala zhotovena z jasanového dřeva, vrbových a březových proutků. Při reji byla volena královna sabatu, která potom vládla hostině a tanci - "čarodějnickému kolu" – to se tančilo pozpátku. Jídla vypadala sice lákavě, ale byla bez chuti a nezahnala hlad. Nesměl chybět ani kotel plný žab a hadů stejně jako nádoby s jedy. Čarodějnice se tu, jak lidé kdysi věřili, s oblibou proměňovaly ve vlky, psy a jiná zvířata a vyprávěly si, co všechno zlého se jim od posledního setkání podařilo lidem natropit.

Víra v nečisté síly, stará jako lidstvo samo, se časem proměnila v pověru, že d'ábel může moc na zemi uplatňovat pouze prostřednictvím lidí - čarodějnic a někdy i čarodějů. Zvláště staré ženy bývaly často podezřívány, že spojení s d'áblem a před uhranutím jimi se venkované bránili rozmanitými praktikami:

- před vrata domu i chlévu se pokládali narýpané drny, dřívě, než mohla čarodějnice vstoupit dovnitř, musela všechna stébla přepočítat, což jí trvalo až do rána, kdy její moc pominula
- stavení se kropilo svěcenou vodou, před vrata a na dvůr se zapichovaly pruty a pichlavé trní, aby se čarodějnice poranila, na ochranu před nimi se zapichovaly i vidle a košťata, pod drn se dávalo vejce. Aby se čarodějnice zahnal, práskaly čarodějnice na návsí biči a také se střílelo z pušek

Existovala řada praktik, které měly umožnit čarodějnici vidět, případně potrestat. Lidé věřili, že ji lze zahlédnout v noci na křižovatce nebo opuštěném místě.

Na ochranu před čarodějnicemi se na vyvýšených místech pálily ohně, které jsou v některých krajích (zvláště v Německu) velmi starého původu. Postupem doby se z výročních ohňů stalo "pálení čarodějnic" - mladíci zapalovali košťata a vyhazovali je do výšky, prý proto, aby viděli čarodějnici létající na košťatech v povětří. Jinde se říkalo, že je tak možno čarodějnici srazit k zemi.

Ochrana úrody a dobytek se zejména soustředila na noc filipojakubskou, kdy se vesničané chránili především proti čarodějnicím, které očarovávaly a tak poškozovaly dobytek i úrodu. V ten den se jednak prováděly pověry na ochranu chléva (zelené větévky na hnojiště, osypání chléva pískem). Jak již bylo řečeno, v ten den se páčil oheň dodnes zvaný čarodějnice. Ochrana úrody a celého hospodářství před neúspěchem, to byl hlavní účel tohoto lidového svátku.

Čarodějnice však nebyly jen zlé, těch, které znaly tajemství bylin, uměly zahánět nemoci a napravovat zlomeniny si lidé vážili. V některých jazycích dokonce slovo

čarodějnice znamenalo "moudrá žena". Bylinkářky - vědmy se vyznaly v tajích přírody. Věděly mnoho o působení rostlin, hub, kamenů, kovů, drahokamů, ale i barev a vůní. Jejich poznatky, někdy zdánlivě nesmyslné a bláznivé, přispěly mnohdy k užitečným vědeckým objevům. A tak stará "přírodní magie" ovlivnila lékařství, chemii, biologii a fyziku. Kromě bab bylinkářek působili jako léčitelé i kováři a jejich manželky. Když kovářovy kleště vytáhly bolavý zub, hned přispěchala kovářka s hojivým obkladem. Ani tyto hodné "čarodějnice" to ale neměly lehké. Většina z nich se ve středověku stala obětí "honu na čarodějnice". Desetitisíce, možná statisíce (některé zdroje uvádějí dokonce miliony) nevinných žen byly odsouzeny a upáleny na hranicích po celé Evropě, ale i v Americe.

Se smíchem jde všechno lépe ..

Pepíček jde po chodbě a dědeček mu říká: "To jsem rád, že už tolik nedupeš, když jdeš po schodech." Pepíček mu odpoví: "Když já teď už jezdím po zábradlí."

Přijde kovboj do saloonu a poručí: "Čtyřikrát whisky s ledem do laboru." Barman se diví. „To je pro něj.“ Ukáže kovboj na koně. „A co pro Vás?“ ptá se barman. „Pro mě nic, já řídím.“

Přijde zebra k fotografovi. Fotograf se jí ptá: "A fotečky budete chtít barevné nebo černobílé?"

VELIKONOČNÍ TRADICE A ZVYKY

Velikonoce podle katolické tradice začínají vigilií Neděle Vzkříšení (která završuje velikonoční triduum Zeleného čtvrtku, Velkého pátku a Bílé soboty) a trvají padesát dní až do Letnic, slavnosti Seslání Ducha svatého. První týden Velikonoc se nazývá Velikonoční oktáv. 40. den Velikonoc je slavnost Nanebevstoupení, která připomíná Ježíšův výstup ze země do nebe a jeho oslavení u Otce.

Slovo "Velikonoce" je odvozeno od Velké noci kdy Kristus vstal z mrtvých.

Tradiční velikonoční zvyky:

beránek - Symbol beránka je přítomný již v předkřesanských tradicích. V Židovské tradici symbolizoval Izrael jako Boží stádo, které vede Hospodin. Zároveň Židé na Velikonoce pojídali beránka jako připomínku svého vysvobození z Egypta. V křesťanství je beránek jedním ze symbolů Ježíše Krista, nebo obrazně podle křesťanské víry on je beránek, obětovaný za spásu světa.

pomlázka - Tento v Česku důvěrně známý symbol Velikonoc má také původ ve starých pohanských zvycích.

vajíčko - Protože vajíčko obsahuje zárodek života, bylo v mnoha kulturách symbolem plodnosti, života a vzkříšení. V souvislosti s lidovou tradicí vznikl zvyk malovat tato vejce; důvodem pojídání vajec o Velikonocích byla zřejmě i skutečnost, že vejce se nesměla jíst v postní době. V křesťanství se vejce vykládá jako symbol zavřeného hrobu, z něhož vstal Kristus, jako symbol nesmrtelnosti.

